

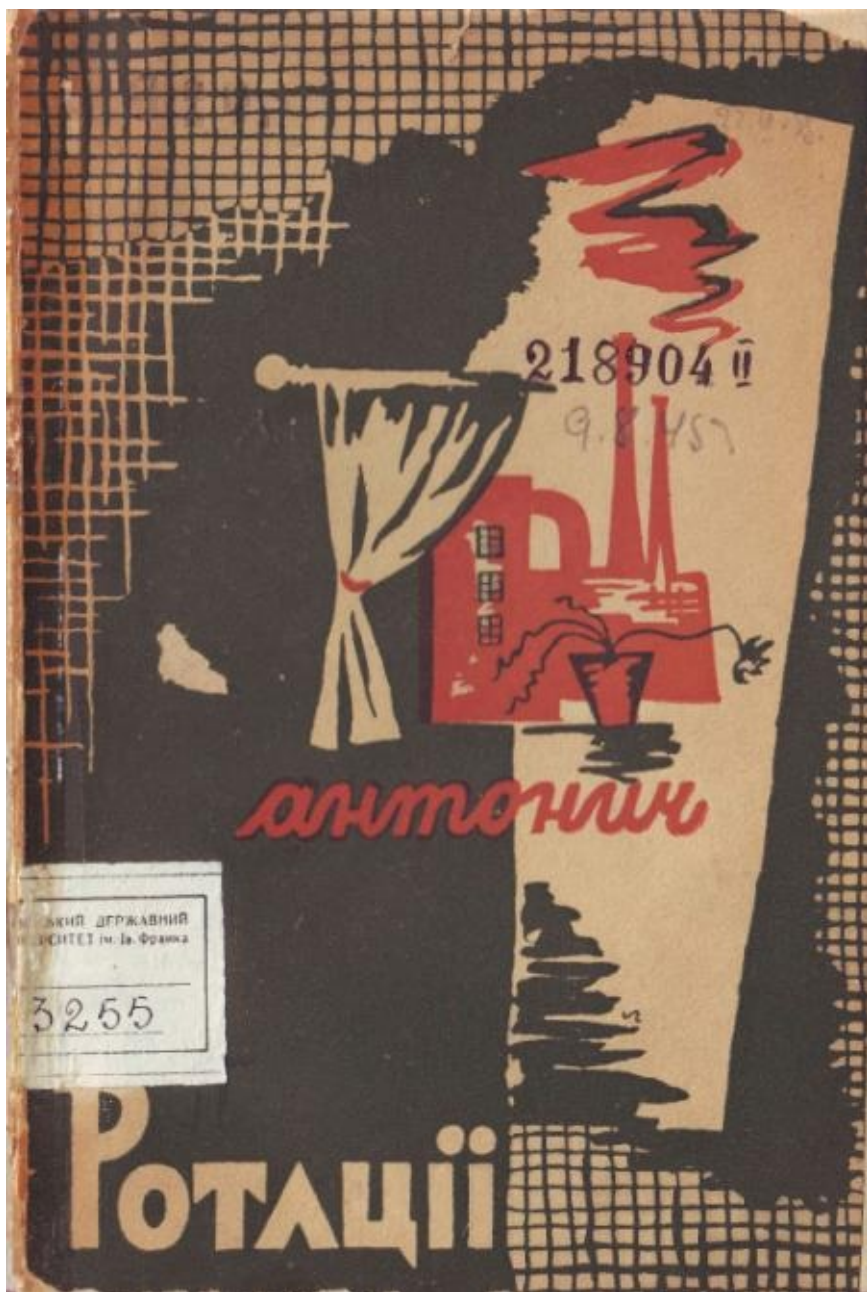
Ротації

Богдан І. Антонич

1938

Exported from Wikisource on 12/13/17

ЗМІСТ

	Стор.
<u>Ротації</u>	5
<u>Міста й музи</u>	6
<u>Весна</u>	8
<u>Вербель</u>	9
<u>Баляда про вулка</u>	10
<u>Назавжди</u>	12
<u>Баляда про блакитну смерть</u>	13
<u>Дно тиші</u>	14
<u>Кінець світу</u>	15
<u>Концерт з Меркурія</u>	16
<u>Мертві авта</u>	17
<u>Сурми останнього дня</u>	18
<u>Закінчуючи</u>	19

02

Amesbury 24
25 4 1952

РОТАЦІЇ

Біжать алеї звуків, саджених у гами.
Мов на акорд акорд, упав поверх на поверх.
Греблі жовтих мурів, денний вулиць гамір
від берега по берег, тінь вінків дубових.

Мусує день, мов склянка золотого чаю,
прочищена блакить, ввиш мряки шумовиння.
Йдуть люди жовтих міст і їхні очі сяють,
хоч смуток вглиб ховають, мов гірке насіння.

Церкви, цукерні, біржі — духові і тілу.
Для зір і для монет. Ждучи рідких округин
крихкого щастя, прочуваєм інші цілі.
Мов зонд у рану, розпач грузне в наші душі.

Але за муром джез і танці лямпіонів,
балет бальончиків, хор барв, мов хор гобоїв
і жовті груди велитенських стадіонів
зідхають глухо під бурхливою юрбою.

І стеляться до ніг дими — покірні птахи,
а сонце, мов павук, на мурів скісним луку
антен червоне павутиння розіпавши,
мов мертві мухи, ловить і вбиває звуки.

Мистці рослин — тюльпани, дбаючи за форму,
припавши на коліна, барвно й гарно гинуть,
а за законами нам невідомих формул

вирують дні й міста й вирують бормашини.

Дроти тремтять мов нерви. Теплий білий листик,
зоря в коверті, кілька слів і квіт шипшини.

Кружляють, мов помяте листя, сни дентисток
над вирами нудних мельодій бормашини.

11, червня 1936.

МІСТА Й МУЗИ

Дубове листя, терези купців, цигани,
щоденний гамір і щоночі вічні зорі.
Життя, що найтрудніше із мистецтв. Догана
за кожний зайвий день. Жде ніч — суддя суворий.

Уста солодкомовні зрадять. Може спомин
не лишиться з турбот, що нам орали чола.
Крило плаща із пліч. Крило вітрів над домом,
вузли димів, що вяжуть небо з міста колом.

Герої, мужоложники, поети, дійсно,
чесноти квіття і на простиралі плями,
дні й ночі, хлопців соромливих солодійство
і жарти шулерів і смутку темні ями.

Десь крекче катеринка, довгі світла смуги
вирують на обличчях, мов павині пера,
а людська доля в дзьобику кривім папуги
колишиться шматком дешевого паперу:
кохання,

подорож,

розлука,

слава,

успіх —

за двадцять сотиків купити можна щастя.

Сплітається і розплітається дня усміх,
папуга, пісня й сонця золоте причастя.

Неждані зустрічі. Оркестри грають в парках.

Проходять сім'ї чесні й на дітей багаті.

Злий вітер, що надхненням людську розпач шарпав,
вже тихне. Карт букети і хмаринок лати.

Тінь долі крил. Крихка тростина й квіття жертви.

І в цифри ловим струм надхнення,

дивну чудність

найменших справ вдягаєм в правди стислі й вперті,
хоч непомильна лиш одна екстази мудрість.

20. травня 1936.

ВЕСНА

Тече весна й бадьорі сажотруси,
мов щиглі, на дахах і мла зелена.
Дівчина, що кохає полісмена,
співа на площі, де їй серце вкрав,
а капельмайстер кучерявих авт
тримає в білих рукавичках кусень
сонця.

Тече весна й бальончики зелені,
немов букети перших мрій хлопячих,
колишуться й виплигують із жмені
хлопчини, що за ними тихо плаче.

Бояться діти чорних сажотрусів,
за гудзики тримаються завзято
і день зелені тіні в серце трусить
і клоняться йому кущі півоній
в червоних латах.

Не іскри пелехаті і не квіти
з рожевих пін розхлюпаних ногою,
метелики, мов пил, спливають роєм
в калюжі сонця, де купають крила,
аж сажа золота усіх прикрила.
Від них, як від веселки іскор, світить
зелений кіш весни.

За десять сотиків рябий бальончик,

мов юна мрія, смілий і яскравий
втекти забаг із щиглями на сонце,
крилату мудрість вітру барвно славить.

Дівчина з оберемком мокрих рож
співає, мов зозуля, тужно й палко
й над каруселями летючих площ,
мов сине срібло, полісменська палке

ВЕРБЕЛЬ

Ось бубон ранку — кругле сонце
до маршу будить вояків.
Лопочуть верблі по казармах,
весна тріпонеться, мов спів,
весна тріпонеться, мов птах,
у клітці сірих коридорів
і день накреслює свій шлях
на мапі неба.

Гаснуть зорі,
мов очі втомлених коханок.
Ось кленів ряд в стобарвній зливі.
Весни пожежа підпалила ранок
і знову день окрилений
і знову день пянливий.

Вітри на кленах грають, мов на мідних трубах,
вітри — світанку сурмачі.
Дівчатам млосно, болісно і любо,
в обіймах мліють ячучи.
Пробудяться, розкриють тьмяні очі,
почувши верблі, верблі вояків.
Це верблі весняні, це верблі у маршрут,
та серце схвилював цей спів,
нагадуючи верблі смерти.
Слова коханців юних і палких,
слова мов грози, прикраса протарі

слова, мов грош, пристрасю протерп
німіють.

Все ж таки
життя кипучого нікому не звязати!
І кидає весна слова команди,
прикази радісні й крилаті
нестримних перемог, осяяних оман.
Стоїть казарма чорним кубом,
дуднить під кроками майдан
і ранок бе у сонця бубон...

22. лютня 1935.

БАЛЯДА ПРОВУЛКА

Де заламавши руки сині,
рятунку кличе ніч намарне,
колишуться п'яниці й тіні
біля кульгавої ліхтарні.

Блакитним квітом похилившись,
ліхтарня, мов лілея, вяне
і світ недійсний, тільки миші
ведуть шевців на місяць п'яних.

В корчмі із зорями й дзвінками,
де лупії і сажотруси
співають гимни над склянками
і славлять ніч і чар спокуси.

Крива ядуха пані смутку,
схиляючись до касопорців
обличчям зморщеним, мов губка,
фальшиві карти в пальцях корчить.

Оперши лікті у задумі,
пливуть на плахтах диму й шуму
нічного промислу любимці
під лопіт зір у скрипки скрипці.

В кублі химер, верзінь, наруги
під хлип свічок — тремтливих птахів
ворожать лупіям папуги

і грузнуть в стіл слова, мов цвяхи.

Знечевя плачуть горлорізи
і сповідаються горілці
і, мов павук, у горло лізе
забутий спів подертий в кільця.

Знов сажотруси стягом гимну
життя похвалу залопочуть.
Хто це у кухоль знагла grimнув
— — — — — ?

Чарки, мов птахи, відлітають
понад столами, попід стелю
лопочуть крилами скляними,
дзвінками грають понад синім
кущем димів, що корчму стелять.

Зів'яла вже зоря остання
і місяць теж зів'яти мусів,
та в черепа розбитій мушлі
шумить і плеще аж до рання
хор лупіїв і сажотрусів.

30. січня 1936.

НАЗАВЖДИ

Мужчини в сірих пальтах тонуть в синяві провулка
і тінь замазує панни, мов образи затерті.

У склянці золотавий чай. Так хочеться оперти
об край вікна й міцний, терпкий і синій пити холод,
дивитись, як сумна зоря останнім поцілунком
прощається з сестрою, що у зореколі їй
не сяяти

вже більш.

Так ніч

блакитним снігом миє в місті маки мелянхолії.

Накривши плечі згорблені кожухом неба синім,
колишеться шофер у сонній лімузині.

Крива ліхтарня — квітка зламана і попіл снігу
і світло — лій зелений з дзбанка ночі в сутінь литий,
круті і темні сходи, плащ дірявий, крапля сміху
заблукана і місяць — білий птах надхнення злого
й шовкова куля горлорізів мрійних в тінях скритих,
що може, мов струни, колись торкнеться серця твого.
Торкнеться й поцілує гордо й ніжно і навіки
закриє очі сплющені, немов сестра остання.
Мужчини в сивих пальтах із кишень виймають зорі
і платять їх паннам за п'ять хвилин кохання.

Вдягнувши на горбаті плечі хутро неба сине,
колишеться шофер у сонній лімузині.

13. грудня 1935.

БАЛЯДА ПРО БЛАКИТНУ СМЕРТЬ

Примарні кам'яниці і коші подвір'їв,
мов нетрі мороку, вузькі і мокрі сходи.
Провалля ночі, що його ніхто не зміряв
і смуток темних брам і цвілі млосний подих.

Зімятий і заляпаний паперу клаптик,
коротка, проста записка: „ніхто не винен,
злочинця не шукати"! Йде у тихих лаптях,
мов мудрий кіт, дахами місяць, нетля лине.

З розкритих проводів букетом синя пара,
із мідних, спухлих жил блакитна кров струмує.
Зшахи, що в півсні принишкла з ляку марить,
приАларме сольо на клярнеті смутку, чуєш?

Палає струм блакитний, мов душа в надхненні
і шепіт божевілля два серця колише
зпід дна сзідомости;

І ніч у вир шалений!

І синім квіттям газ в подертій килим тиші!

На ліжко човен розкоші й нудьги кохання
сідає миша місячна — цинічна й куца
і тіло з тілом тісно сплетені в останне
в неситих скорчах болю й насолоди вються.

Похилений над ними синій янгол газу
вінчає їх вогнем блакитним, наче міртом

і душі, а/ов лілеї, кидає в екстазу,
аж спляться, немов останні краплі спирту.

24. грудня 1935.

БАЛЯДА ПРО БЛАКИТНУ СМЕРТЬ

Примарні кам'яниці і коші подвір'їв,
мов нетрі мороку, вузькі і мокрі сходи.
Провалля ночі, що його ніхто не зміряв
і смуток темних брам і цвілі млосний подих.

Зімятий і заляпаний паперу клаптик,
коротка, проста записка: „ніхто не винен,
злочинця не шукати"! Йде у тихих лаптях,
мов мудрий кіт, дахами місяць, нетля лине.

З розкритих проводів букетом синя пара,
із мідних, спухлих жил блакитна кров струмує.
Зшахи, що в півсні принишкла з ляку марить,
приАларме сольо на клярнеті смутку, чуєш?

Палає струм блакитний, мов душа в надхненні
і шепіт божевілля два серця колише
зпід дна сзідомости;

І ніч у вир шалений!

І синім квіттям газ в подертій килим тиші!

На ліжко човен розкоші й нудьги кохання
сідає миша місячна — цинічна й куца
і тіло з тілом тісно сплетені в останне
в неситих скорчах болю й насолоди вються.

Похилений над ними синій янгол газу
вінчає їх вогнем блакитним, наче міртом

і душі, а/ов лілеї, кидає в екстазу,
аж спляться, немов останні краплі спирту.

24. грудня 1935.

КІНЕЦЬ СВІТУ

Мов бура плахта, хмара круків
сідає на дахах бриластих,
і місяць звівши сині руки,
немов пророк, став місто клясти.

За всі гріхи і всі провини,
за малість, зрадність і підлоту
за злочини, що повне ними
кубло презирства і голоти.

Тоді розпутники і гарпагони
покутних псальмів заспівали
і калібани били в дзвони
й гетери, мов кобили, ржали.

Мерзенні, сороміцькі, мертві
люїзи з ліжок виходили
й сарданапалів гордих жертви
червоні язики гострили.

Мов стріл дванадцять з неба пращі
вітрів дванадцять шле до долу
й Земля розкрила здорів пащі
й розбите в кусні сонця коло.

Гремить підземний лоскіт здаля,
вдаряє в мури буря дзвонів
і місто котиться в провалля

під лопіт крил і мегафонів.

4. січня 1936.

КОНЦЕРТ З МЕРКУРІЯ

Як віко скриню, ніч прикрила муравлисько міста,
в долинах забуття ростуть гіркі мигдалі сну.
На голови міщан злітають зорі, наче листя,
у скорчах болю і багатства людський вир заснув.

Бурян дахів, співуче зілля, мідний кущ — антени.
На ніч сплітаються коханці, мов гарячий хміль.
Червоні раки ламп повзуть по меблях і по стінах,
холоне тіло в сні, душа гниє й сріблиться цвіль.

Руда коханка в теплім ліжку і зоря в портфелі,
старі перини, мокрі рожі і черва з книжок.
В радіостації надхненний спікер накладає
на ночі грамофон холодний місяця кружок.

20. травня 1935.

МЕРТВІ АВТА

Мов кусні зір розбитих, сплять на цвинтарях машин
завмерлі авта,

червоне квіття цвілі міряє застигли в мідь роки й
хвилини

і лиш незнане соняшне ядро колишеться, як вічна
правда,

що теж незнана й теж для нас невловна, наче синій дух
бензини.

Буває, що мерців з металю люди, мов шакали, в сні
тривожать

і крам своїх жадоб і спраг і нужд, мов на базарі,
розкладають

і мертві тулуби у синяві ночей стають за грішні ложа
бездомних любощів кривляк і шлюх, що зорі зла в них
чад вливають.

Як ми копаєм кості ящурів під скелями віків забутих,
колись копатимуть на цвинтарях міст наших кості
металеві.

Дівчата з квіттям без наймення, пальми родять хліб,
зелена рутт

й нові міста із площами з блакиті ,де качаються жар-
леви.

Та тіні неспокійні, привиди невтишні з-під землі
стають,

з-під площ, з-під трав.

Метрополю,
долонями червоних мурів упокій крилаті душі авт!

5. листопада 1935.

СУРМИ ОСТАННЬОГО ДНЯ

Стоповерхові кам'яниці сплять, немов потомлені
звірята,
географи малюють зорі крейдою на неба малі,
в рудому сяйві ліхтарів дощу краплини, мов пісок
крилатий
і місяць золотим котом лежить у мене на канапі.

Ржавіють мертві риби у басейнах, вуголь і троянди
чорні,
купці й роздягнені дівчата, в'язні в тюрмах і поети.
Оркестра полісменів дме мелянхолійно в труби і
вальторні,
коли міщанський бог рахує зорі, душі і монети.

Живуть під містом, наче у казках, кити, дельфіни і
тритони
в густій і чорній, мов смола, воді, в страшних пивницях
сто,
примарні папороті, грифи і затоплені комети й дзвони.
— О, пущо з каменю, коли тебе змете новий потоп?

1. травня 1936.

ЗАКІНЧУЮЧИ

Хто ж потребує слів твоїх?
Чи той, що важить хліб і сіль
чи той, що відсотки рахує,
чи той, що у безсонну ніч
бунтарські зазиви друкує,
чи той, кого горянка палить
і з голоду запеклий вже,
чи той, що чорні тюрми валить,
чи той, що тюрми береже?

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](http://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](http://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- Arxivist
- Юрій Булка

1. [↑ http://wikisource.org](http://wikisource.org)

2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)

3. [↑](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html) <http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html>
4. [↑](http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium) <http://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium>